

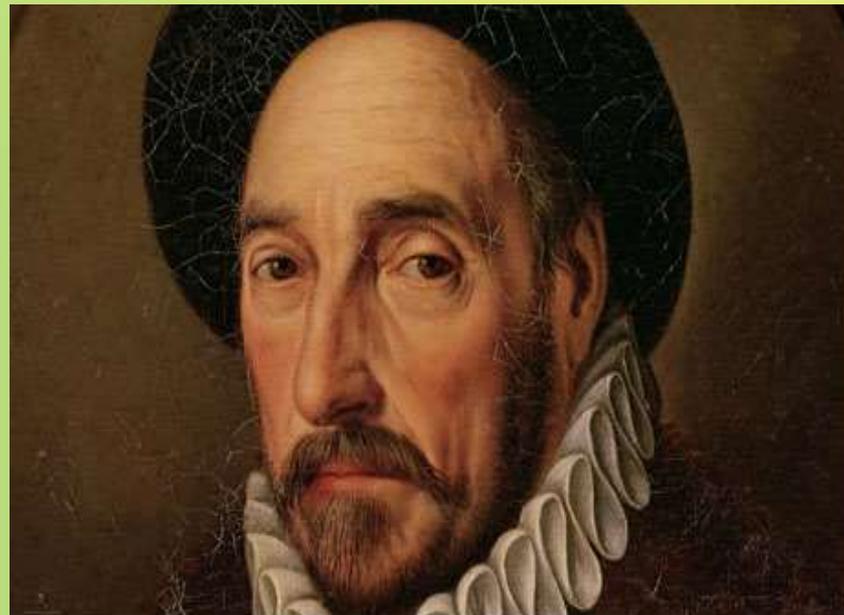
*Твір-есе на уроках
української мови і
літератури в школі*

Есе – музика думки

Я вільно викладаю думку про всі предмети, навіть ті, що виходять за межі мого розуміння і кругозору.

М. Монтень, засновник жанру есе

Форми використання есе на уроці української мови і літератури

*Есе –
самотійна
творча
робота на
запропоновану
вчителем
тему*

*Есе – 30-
хвилинна
контрольна
або
самотійна
робота з
вивченого
навчального
матеріалу*

*Есе – 10-15-
хвилинний
вільний твір
для
закріплення й
опрацювання
нового
матеріалу*

*Есе –
підведення
підсумків
уроку,
фіксування
сформованих
думок і
висновків з
теми*

Етапи проведення уроку написання есе

**1. «Творча
кухня»**

**2. Розминка
для олівця**

**3.Інтелект-
карта**

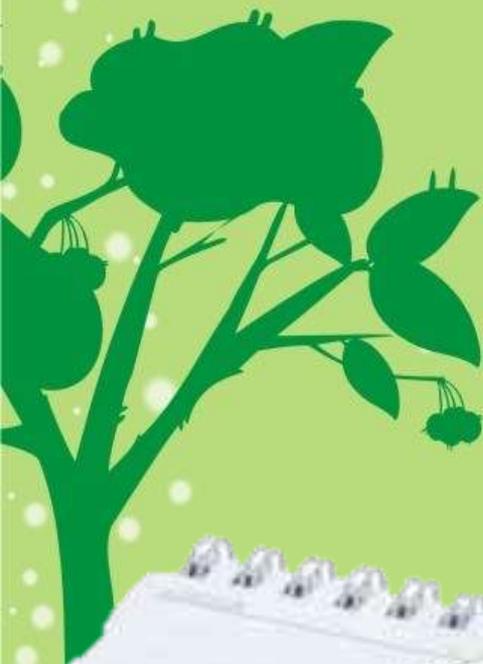
**4.Речення-
гачок**

**5. Думки без
бар'єрів**

1. «Творча кухня»

Варто налаштуватися на творчу роботу, оживити почуття, приманити натхнення, адже креативність - одна з ключових навичок XXI століття

2. Розминка для олівця

Теми для міні-висловлювань:

*Таємниця
однієї
світлинки...*

*Сон, що
запам'ятався*

*Улюблений
колір...*

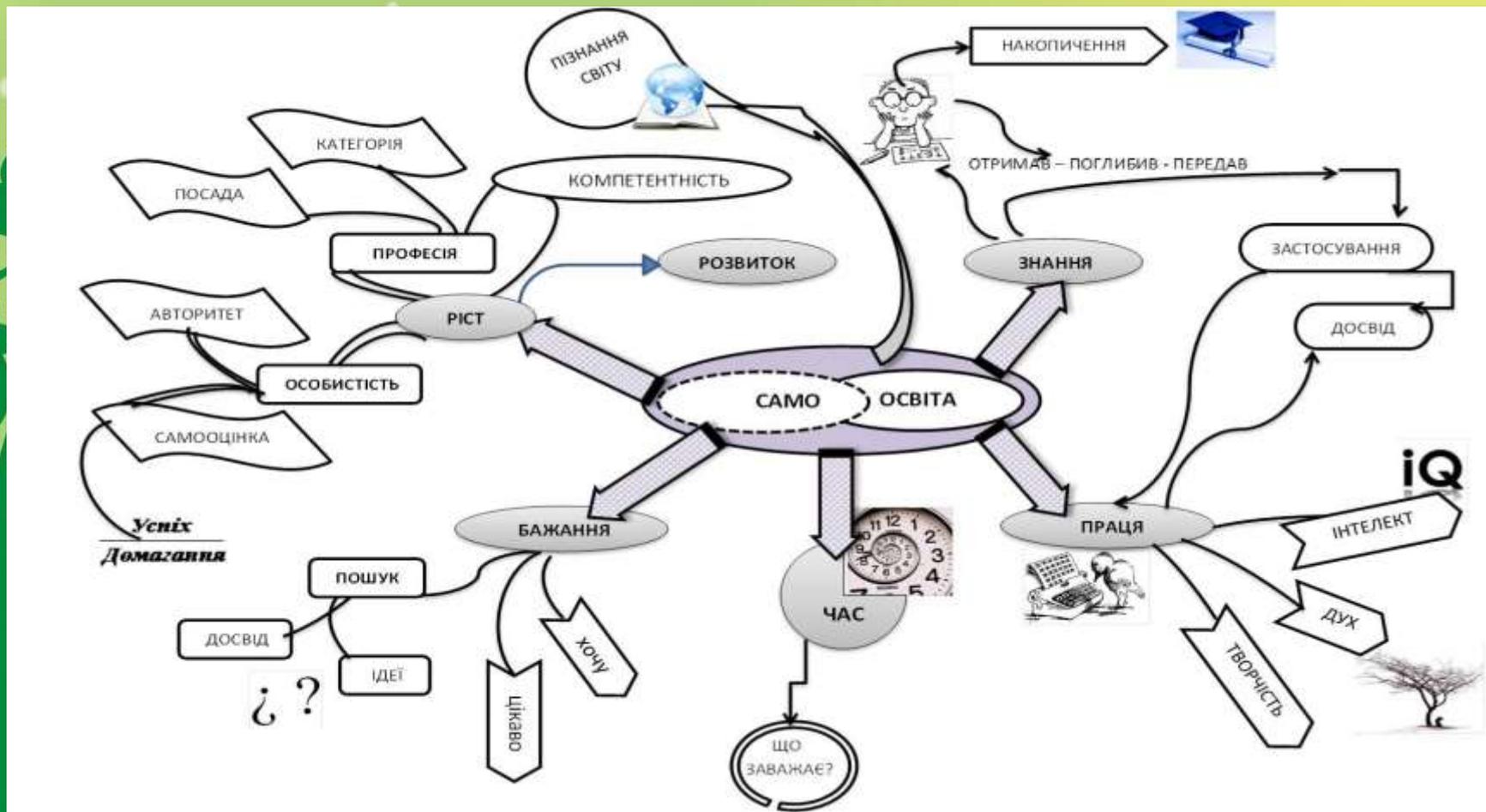
*Останнє
вибачення*

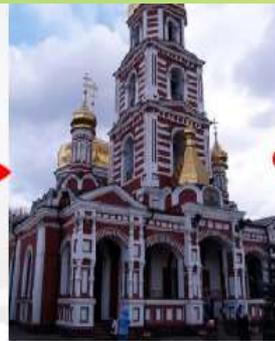
*Поради
ровесникам*

3. Інтелект-карта

Основа такого структурвання есе - не слова, а символи

Ця симетрична лебеді.

казка

краса

неповторність виписав

Лебеді

Гармонія дитя

кохання

краса рівного краю

Вибір мови і літературної форми

4. Речення-гачок

Початкова фраза, що зацікавлює читача есе

Жарт

Цікавий факт

Риторичне
запитання

Незвична
історія

Відомий
афоризм

Коротка
метафора

Статистика

Парадокси

Одне слово

Мислення від
супротивного

Варіанти для початку есе

Цікава тема. Якщо «поговорити» про когось, то я хочу взяти з розмови щось зовсім нове для мене. А як я сама собі можу сказати нове?! Абсурд якийсь!

Такої довгої ночі в її житті ще не було.

Що є цінністю життя? Філософи всіх часів намагалися знайти відповідь на це питання. Але чи дано людині знати це? Відповідь приходить тільки найдостойнішим.

Цей письменник навчив мене помічати те, чого я раніше не помічала, милуватися тим, що не впадає в очі. А яке ваше ставлення до його творів? Які думки викликає у вас ця лірика?

5. Думки без бар'єрів

Мета есе – сформулювати свій погляд на літературний твір, ненав'язливо намагатися переконати читача в правильності вашої думки.

Формула написання есе:

Дивуйте

Заперечуйте

Провокуйте

Міркуйте

Розповідайте

Особливістю есе може стати цікаве оформлення у вигляді діалогу, листа, щоденника, автобіографії, п'єси.

Матеріалом для написання творчої роботи можуть слугувати наукові, науково-популярні, художні джерела, приклади з реального життя

Види формулювань тем для есе:

➤ *У вигляді питального речення*

- А чи сміливі дійсно завжди мають щастя?
- Що важче: добре вчити чи добре вчитися?

➤ *Суперечливе твердження*

- Під час війни закони мовчать
- Любіть Україну в собі , а не себе в Україні

➤ *Особиста ситуація*

- Людина, яка мене надихає на творчу роботу
- Слово має дуже великий моральний вплив на людей, тому кожен повинен пам'ятати про відповідальність за сказане.

➤ *Проблемна ситуація*

- Будь-яка проблема – це можливість стати кращим
- Що для мене важливіше : домовленість з друзями чи власне бажання?

➤ *Висловлювання видатної особистості*

- Замість того, щоб нарікати на темряву, засвіти свою свічку (Конфуцій)
- Любов виникає з любові, коли хочу, щоб мене любили, я сам перший люблю (Сковорода)

Як краще закінчити есе?

Не обов'язкова пряма відповідь на проблемне питання. Це може бути *доречна цитата, заклик до дії, узагальнення, ствердження будь-чого, запитання чи остаточно не завершені роздуми*. Вдалим варіантом завершення есе вважають використання афоризмів

Критерії оцінювання есе

відповідність змісту темі есе

самостійність виконання роботи, оскільки плагіат – це морально-етична проблема

наявність у тексті авторської позиції з обраної теми

уміле використання прийомів порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ

дотримання есеїстичного стилю, лексичних, граматичних і стилістичних норм літературної мови

відповідність вимогам щодо оформлення письмових текстів

Творчість руйнує стіни
між реальністю та
уявою. Збуджує
підсвідомість,
розбризкуючи фарби
образів на сіре полотно
повсякденності.

Підготувала вчитель української
мови і літератури
Тернопільської ЗОШ №27
Смертіна О.С.